

Thymus
Thesaurus
Sponsa lemuris
Empusa
Rhombus aureus

Dies largus

Columbulus
Lectus Gregorii
Undinus
Salix
Lilium
Exsecrationes filiae
Mulier fatidica

Kytice
Poklad
Svatební košile
Polednice
Zlatý kolovrat

Štědrý den

Holoubek
Záhořovo lože
Vodník
Vrba
Lilie
Dceřina kletba
Věštkyňe

I

Nox fovearum flantque furore
frigora per fenestras cellae;
anus ad ignem nutat sopore,
tenue linum nent puellae.

„Stride, rhombe, fuse, rotare!“
coepit turba nens cantare.
„En, Adventus instat mox,
prope Largus vesper, nox.

Est puellis nere gratum
tristi vespera hiberna;
vanum non est opus amatum —
fidit virginum mens verna.

Venit puer ad puellam,
dicit: Eris mi marita,
veni mecum in casellam,
es mi plus quam mea vita.

Mihi sufficit tantillum,
plus quam quidquid temet mallet! —
Et quae nebat molle filum,
suit pallam nuptialem.

Stride, rhombe, fuse, rotare!“
pergit turba nens cantare.
„En, Adventus instat mox,
prope Largus vesper, nox.“

I

Tma jako v hrobě, mráz v okna duje,
v světnici teplo u kamen;
v krbu se svítí, stará podřimuje,
děvčata předou měkký len.

„Toč se a vrč, můj kolovrátku,
ejhle adventu již nakrátku
a blízko, blizoučko Štědrý den!

Mílotě děvčeti přísti, mílo
za smutných zimních večerů;
neb nebude darmo její dílo,
tu pevnou chová důvěru.

I přijde mládenec za pilnou pannou,
řekne: Pojd' za mne, dívko má,
budiž ty mi ženkou milovanou,
věrným ti mužem budu já.

Já tobě mužem, ty mně ženkou,
dej ruku, děvče rozmilé! —
A dívka, co předla přízi tenkou,
svatební šije košile.

Toč se a vrč, můj kolovrátku,
však jest adventu již nakrátku
a přede dveřmi Štědrý den!“

II

Hoi, tu Larga vespera,
tu secretum festum!
Cui das bona supera,
cui das fors infestum?

Hero libi praemium,
vacculis reliquias;
gallo rursus allium,
piso donas socias.

Ossa das arboribus,
semper nullum libum
et auratos porculos
ei, qui liquit cibum.

Ego, virgo iuvenis,
ah, cor nondum datum:
habeo nunc aliud
quoddam cogitatum.

Stant sub silva salices
supra stagni planum,
iacet nix in capite,
quod est infra canum.

Una salix tuberosa
ventis incitatur,
ubi lacus caeruleus
glacie celatur.

II

Hoj, ty Štědrý večere,
ty tajemný svátku!
Cože komu dobrého
neseš na památku?

Hospodáři štědrovku,
kravám po výslužce;
kohoutovi česneku,
hrachu jeho družce.

Ovocnému stromoví
od večere kosti
a zlatoušky na stěnu
tomu, kdo se postí.

Hoj, já mladá dívčina,
srdce nezadané:
mně na mysli jiného,
jiného cos tane.

Pod lesem, ach pod lesem,
na tom panském stavě,
stojí vrby stařeny,
sníh na šedé hlavě.

Jedna vrba hrbatá
tajně dolů kývá,
kde se modré jezero
pod ledem ukrývá.

Hic quit nocte media
radiante luna
apparere virgini
puer in lacuna.

Sagas vanas neglego,
noctu ambulabo:
sumam mecum asciam,
glacies secabo.

Intuebor infima,
vix tenebo risum
et audacter oculis
figam sponsi visum.

III

Vos, o Hanna, Maria,
si quis potest noscere:
quae sit tori socia,
numquam quit discernere.

Si fors puer unam videt,
quodvis ei polliceretur;
sin fors altera surridet —
primae oblivisceretur! —

Media nox. Iam vis stellarum
textit luce caerula
sicut grex ovicularum,
pastor — clara lunula.

Tu prý dívce v půlnoci,
při luně pochodni,
souzený se zjeví hoch
ve hladině vodní.

Hoj, mne půlnoc neleká,
ani liché Vědy:
půjdu, vezmu sekeru,
prosekám ty ledy.

I nahlédnu v jezero
hluboko — hluboko,
milému se podívám
pevně okem v oko.

III

Marie, Hana, dvě jmena milá,
panny jak jarní růže květ:
která by z obou milejší byla,
nikdo nemůže rozumět.

Jestliže jedna promluví k hochu,
do ohně by jí k vůli šel;
pakli se druhá usměje trochu —
na první zas by zapomněl! —

Nastala půlnoc. Po nebi šíře
sbor vysypal se hvězdiček,
jako ovečky okolo pastýře,
a pastýř jasný měsíček.

Media nox post festum magnum,
illa mater noctium:
en, a vico versus stagnum
monstrat nix vestigium.

Una stat ad stagni plana,
genu premit altera:
„Quidnam vides, cara Hanna,
vides solum prospera?“

„Forsan casa — circa rura —
Venceslai casula —
iam clarescit — fors figura
atque vir in portula!

Virens, en, amiculum,
pilleum — ah, novi, novi!
flores, en, fasciculum —
Venceslaum iam cognovi!“

Vibrans surgit, socia
iuxta flectit genua:
„Faustum ait, o Maria,
quidnam cernis cernua?“

„Cerno nubes densiores,
cuncta nubibus velata;
ah, rubores et fulgores —
in castello sum locata.

En, candores, iam rubescit —
quoddam iam videtur, lux: —

Nastala půlnoc, všech nocí máti,
půlnoc po Štědrém večeru:
na mladém sněhu svěží stopu znáti
ode vsi přímo k jezeru.

Ta jedna klečí, nad vodou líčko;
ta druhá stojí podle ní:
„Hano, Haničko, zlaté srdíčko,
jaké tam vidíš vidění?“

„Ach, vidím domek — ale jen v šere —
jako co Václav ostává —
však již se jasní — ach, vidím dvěře,
ve dveřích mužská postava!

Na těle kabát zeleni temné,
klobouk na stranu — znám jej, znám!
na něm ta kytka, co dostal ode mne —
můj milý bože! Václav sám!“

Na nohy skočí, srdce jí bije,
druhá přikleká vedle ní:
„Zdař bůh, má milá, zlatá Marie,
jaké ty vidíš vidění?“

„Ach, vidím, vidím — je mlhy mnoho,
všecko je mlhou zatmělé;
červená světla blýskají z toho —
zdá mi se býti v kostele.

Něco se černá mezi bílými —
však mi se rozednívá již: —

sociae, sed quid nigrescit? —
sarcophagus, nigra crux!“

IV

Permulcentur flamine venti
segetes, arbusta;
sunt ornata veste recenti
prata pervenusta;
sonat musica mane recente,
est obruta flore nitente
sponsa sic augusta.

Decantatur nuptiale,
sponsus it cum virgine,
eia, age, Bacchanale,
hospites in ordine.

Sponsum dignum sacramento
orbis comitatur,
in solemni vestimento,
pilleus sinuatur:
talem sponsum vidit sancto tempore,
talem sponsam ducit, tali corpore,
Hanna coniugatur.

x

Transiit aestas. Frigidiores
strident venti flantes
et campanae dant sonores,
iuvenes in ferculo

jsou to družičky, a mezi nimi —
proboha! rakev — černý kříž!“

IV

Vlažný větřík laškuje
po osení mladém;
sad i pole květovým
přioděny vna dem;
zazněla hudba od kostela zrána
a za ní, hejsa! kvítím osypána
jede svatba řadem.

Švárný ženich jako květ
v kole svatebčanů,
kabát tmavě zelený,
klobouk v jednu stranu:
tak viděla jej v osudné té době,
tak si ji nyní domů vede k sobě,
švárnou ženku Hanu.

x

Zašlo léto. Přes pole
chladné větry vějí.
Zvoní hrana. Na marách

corpus exportantes,
albae sociae gemebant,
lampades tenebant,
tubae concrepantes:
Miserere mei! consonantes.

Quis corona viridi,
quis in ferculo velatur?
Pro quo sonat nenia?
Ah, decessit — sicut flores,
sicut alba lilia!
Floruit, sicut rore rigata,
marcuit, sicut falce necata —
miseranda Maria!

V

Incidit hiems flatque furore
frigus per fenestellas cellae;
anus ad ignem nutat sopore,
tenue linum nent puellae.

„Stride, rhombe, fuse, rotare!“
pergit turba nens cantare.
„En, Adventus — rursus mox,
brevi Largus vesper, nox!

Ah, tu Larga vespera,
nox miraculosa!
Tui recordatio
est mi dolorosa!

tělo vynášejí:
bílé družičky, planoucí svíce;
pláč, bědování, trouby hlaholíce
z hlubokosti znějí:
Miserere mei!

Koho věnec zelený,
koho v rakvi kryje?
Umřela, ach umřela
panenská lilie!
Vykvětlá, jak by zalívána rosou,
uvadla, jak by podsečena kosou —
ubohá Marie!

V

Nastala zima, mráz v okna duje,
v světnici teplo u kamen;
v krbu se svítí, stará polehuje,
děvčata zase předou len.

„Toč se a vrč, můj kolovrátku,
však jest adventu zase nakrátku
a nedaleko Štědrý den!

Ach ty Štědrý večere
noci divoplodné!
Když si na tě vzpomenu,
k srdci mne to bodne!

Una sedebamus sic,
hieme priore:
et post annum duae iam
desunt in tenore!

Una suit tunicas,
panno iam velatur;
altera iam menses tres
humi vitiatur.

Sedebamus item sic,
hodie necnon heri:
quid in anno fiet fors —
quisnam quiret reri?

Stride, rhombe, fuse, rotare!“
pergit turba nens cantare.
„Cuncta mundi commutantur,
cuncta solum conversantur.
Vita — sicut somnium.“

Melius spes vanas somniare,
integram prae se caliginem,
quam futura prorsus revelare,
nosse diram certitudinem!

Seděly jsme také tak
loni pohromadě:
a než rok se obrátí,
dvě nám chybí v řadě!

Jedna, hlavu zavítou,
košiličky šije;
druhá již tři měsíce
v černé zemi hníje,
ubohá Marie!

Seděly jsme také tak,
jako dnes a včera:
a než rok se obrátí —
kde z nás bude která?

Toč se a vrč, můj kolovrátku,
všecko ve světě jen na obrátku
a život lidský jako sen!“

Však lépe v mylné naději sníti,
před sebou čirou temnotu,
nežli budoucnost odhaliti,
strašlivou poznati jistotu!

